

Ögonrekommendationer för bichon frisé

Bichon frisé är en frisk och sund hund och vi måste alla hjälpas åt att bevara rasen sådan. Då finns det ett antal saker som vi bör vara observanta på. Här redogörs för rasklubbens rekommendationer avseende ögonproblem.

ÖGON

Bichon Frisé Ringen har i samråd med veterinär Lennart Garmer, Svenska Kennelklubbens konsult i ögonfrågor, tagit fram följande rekommendationer att gälla för bichon frisé från 2007-10-10. Rekommendationerna uppdateras och omarbetas då ny kunskap framkommer.

Katarakt

Katarakt eller grå starr innebär en grumling i ögats lins. Den veterinär som ögonlyser noterar i ögonintyget om denne anser att katarakten är ärftlig, icke ärftlig eller om ärftligheten inte kan bedömas vid undersökningstillfället. Resultatet införs i SKK:s (Svenska Kennelklubbens) databas, och visas i Hunddata.

Total katarakt

Hela linsen är grumlig och ögat kan i bästa fall endast skilja mellan ljus och mörker. Sjukdomen kan förekomma på ett eller båda ögonen och kan drabba även unga hundar. I de fall då båda ögonen drabbats är hunden att betrakta som blind.

Total katarakt bedöms som ärftlig utom i de fall där det finns uppenbara förvärvade förändringar, t ex skada. Arvsgången är okänd.

*Hund med noteringen "katarakt total" ska **inte** användas i avel. Föräldrar och syskon med "ögon u a" (utan anmärkning) kan användas i avel.*

Om hunden har noteringen "katarakt total, icke ärftlig" finns inget avelshinder.

Bakre polär katarakt (katarakt BP)

En grumling i bakre delen av linsen som kan orsaka synnedsättning. Katarakten har ett typiskt utseende och läge i linsen. Det finns misstanke om samband mellan bakre polär och total katarakt, d v s att hundar som haft det förstnämnda efter hand har utvecklat total katarakt.

Bakre polär katarakt är ärftlig. Arvsgången anses vara dominant med ofullständig penetrans.

*Hund med noteringen "katarakt BP" ska **inte** användas i avel. Föräldrar och syskon med "ögon u a" kan användas i avel.*

Främre y-sömskatarakt

Små grumlingar i främre delen av linsen som ökar i antal och storlek med åldern.

Främre y-sömskatarakt bedöms vara ärftlig. I de undersökningar som gjorts hos flatcoated retriever anses att synen inte påverkas eller endast påverkas i ringa omfattning. De resultat som framkommit i studie av flatcoated retriever anses tills vidare vara giltiga för övriga raser. För närvarande finns ingen studie utförd av främre y-sömskatarakt hos bichon frisé. Främre y-sömskatarakt anses, trots att den är ärftlig, inte vara så allvarlig att den ensam ska diskvalificera hunden från avel.

Hund med främre y-sömskatarakt ska endast paras med hund som är ögonlyst och inte har någon form av katarakt.

Övrig partiell katarakt (katarakt ÖP)

Alla övriga former av katarakt. De kan ha varierande storlek och läge i linsen. Vissa av dessa katarakter är harmlösa medan andra kan vara allvarliga.

Ögonveterinären noterar om katarakten kan anses vara ärftlig, icke ärftlig eller om ärftlighet inte kan bedömas vid undersökningstillfället. Denna notering finns på ögonprotokollet men

kan inte visas i SKK Hunddata. En ändring av diagnosen för katarakt ÖP som bedömts vara icke ärftlig införs 2007 så att den ska synas tydligt i Hunddata.

Om katarakten bedöms som icke ärftlig blir diagnosen ”icke ärftlig katarakt”.

Om katarakten bedöms som ärftlig blir diagnosen ”katarakt ÖP”.

Om ärftlighet inte kan bedömas vid undersökningen blir diagnosen också ”katarakt ÖP”. Ny bedömning kan då göras efter ½-1 år.

*Hund med noteringen ”katarakt ÖP” ska **inte** användas i avel.*

Hund med noteringen ”icke ärftlig katarakt” kan användas i avel, men bör endast paras med hund som inte har katarakt.

Läs mer om bakgrund för avelsrestriktioner för övrig partiell katarakt vilken återfinns efter ögonrekommendationerna.

Corneadystrofi

Corneadystrofi är en mindre gråvit grumling av hornhinnan. Den ses oftast i hornhinnans mitt och beror på fettilagring i cellerna (kolesterol). Corneadystrofi stör knappast synen och den kan ibland försvinna spontant. I vissa raser finns en ökad frekvens av corneadystrofi, varför man misstänker att det finns en ärftlig faktor. Enstaka fall av corneadystrofi är kända hos bichon frisé i Sverige.

*Två hundar med corneadystrofi ska **inte** paras med varandra.*

Näthinneveck

Små veck i näthinnan som ibland kan försvinna. I vissa raser kan veck förekomma vid skretinal dysplasi, som dock inte är känd hos bichon frisé. För närvarande finns ingen begränsning för användning av hund med näthinneveck i avel.

*Två hundar med näthinneveck ska **inte** paras med varandra.*

PRA

PRA (progressiv retinal atrofi) är en ärftlig sjukdom som på sikt leder till att hunden blir helt blind. PRA drabbar ögats synceller (stavar och tappor) i näthinnan (retina) och resulterar i fortskridande (progressiv) förtvining (atrofi). I de flesta fall visar sig inte synförsämringen förrän hunden är 5-10 år gammal. Ägare till hund med diagnosen PRA uppger ofta att hunden börjat se dåligt i mörker och att hundens ögon lyser onormalt (ökat återsken från ögonbotten).

DNA-forskningen har visat att det finns ett flertal olika former av PRA, även med olika arvsång. Den vanligaste formen kallas prcd och har recessiv arvsång. Det är inte känt vilken form (eller vilka former) av PRA som bichon frisé har. Reglerna i SKK:s hälsoprogram är skrivna för recessiv arvsång. Denna innebär att den hund som utvecklat sjukdomen har två uppsättningar av sjukdomsanlaget, som den fått från sina friska föräldrar (ett anlag från varje förälder). Föräldrarna och samtliga avkommor är bärare av sjukdomsanlaget.

Enligt SKK:s hälsoprogram för bichon frisé gäller registreringsförbud för:

- avkomma efter föräldradjur som inte ögonundersökts inom ett (1) år före parning.
- avkomma efter hund med PRA.
- avkomma efter PRA-hundens föräldrar.
- avkomma efter PRA-hundens redan producerade avkommor.

Formulerat på annat sätt gäller avelsförbud för:

- hund med PRA.

- föräldrar till hund med PRA.
- avkomma efter hund med PRA

Helsyskon till hund med PRA skall inte heller användas i avel då de har minst 75 % risk att vara anlagsbärare eller få PRA.

Rekommendation

Använd inte hund som har känd anlagsbärare för PRA (se hund med avelsförbud enligt ovan) i de närmsta 3 generationerna (d v s de som syns på registreringsbeviset).

Veterinär Lennart Garmer rekommenderar ovanstående då vi i dagsläget (2007) har få fall av PRA i rasen och kan minska riskerna för spridning av sjukdomen genom denna åtgärd utan att göra alltför stora ingrepp i avelsbasen.

Mer om övrig partiell katarakt hos bichon frisé

”Från USA kommer den enda större undersökningen av katarakt hos Bichon Frisé som hittills publicerats. Författare är Kirk Gelatt med flera och undersökningen publicerades 2003 i facktidskriften *Veterinary Ophthalmology*, volym 8, sid 3-9. Undersökningen redovisar bl a ett material från CERF, som liknar SKK:s centrala register men är inte offentligt. Av 8222 ögonundersökta Bichon Frisé hade 5 % katarakt, men frekvensen hade ökat de senaste åren. Katarakterna skulle i Sverige ha beskrivits som ”övrig partiell” eller ”total”. Det framgår inte om någon var ”bakre polär” eller ”främre Y-sömskatarakt”. De flesta katarakter var små när de först upptäcktes. Många ökade i omfattning så att de orsakade synnedsättning eller blindhet och många hundar blev opererade. Medelåldern när katarakt först upptäcktes var 6 år, men fall förekom från 1 års ålder. Frekvensen katarakt var lika för hanhundar och tikar.” (*Lennart Garmer i brev till Catarina Harde daterat 2005-01-23*)

Än så länge finns endast en studie att tillgå när det gäller katarakt hos bichon frisé. Eftersom den utförda studien visar att katarakter, som vi i Sverige skulle bedömt som övrig partiell katarakt, ökade i omfattning samt i många fall gav upphov till synnedsättningar och t o m blindhet rekommenderar rasklubben att hundar som fått diagnosen övrig partiell katarakt ärftlig eller övrig partiell katarakt ärftlighet kan inte bedömas inte skall användas i avel. Vår förhoppning är att många fortsätter att ögonlysa sina hundar efter att de fått diagnosen övrig partiell katarakt så uppföljning kan göras av hur den utvecklas över tiden. Det är även viktigt att eventuella avkommor ögonlyses kontinuerligt för att studier senare ska kunna utföras angående ärftlighet mm.

Det är möjligt att när vi i framtiden har ett större material av ögonlysta hundar kan se att vissa övriga partiella katarakter är i det närmsta harmlösa och inte påverkar hundens syn märkbart medan andra utvecklas och orsakar synnedsättningar för hunden.